

Vocabulari per a negociar

■ **El punt de partida.** L'any 1999 es van fixar per darrera vegada les necessitats de finançament de les comunitats autònomes per a cobrir les competències transferides. Aquestes necessitats es van determinar a partir dels criteris de volum i envelliment de la població, però també segons la superfície de la comunitat autònoma o la dispersió del territori. Aquests diners procedeixen de dues fonts: la recaptació per impostos cedits totalment o parcialment per cada govern (el cistell d'impostos) i les quantitats que transfereix l'estat. Però els resultats que s'havien fixat per a cada territori no s'han complert i els governs no poden finançar les seves competències en igualtat de condicions.

■ **Consell de Política Fiscal i Financera.** La LOFCA va crear el Consell de Política Fiscal i Financera de les comunitats autònomes, un òrgan col·legiat amb funcions de caràcter consultiu i de deliberació que tracta de diversos aspectes de l'activitat financera de les comunitats autònomes i de la hisenda de l'estat.

■ **Bilateralitat i LOFCA.** L'article 210 de l'Estatut de Catalunya estableix que a la comissió mixta d'afers econòmics i fiscals estat-Generalitat "li correspon la concreció, l'aplicació, l'actualització i el seguiment del sistema de finançament, i també la canalització del conjunt de relacions fiscals i financeres de la Generalitat i l'estat". Però la

LOFCA, la llei orgànica espanyola que regula el finançament de les comunitats autònomes, estableix la multilateralitat de les negociacions entre les quinze comunitats de règim comú. El plantejament de l'executiu espanyol consisteix a abordar la reforma cara a cara amb cadascun dels governs autònoms per tal de consensuar una proposta que acabarà de concretar al Consell de Política Fiscal i Financera. La proposta es farà sobre la base de principis com la igualtat, la suficiència financera, l'autonomia, un augment de la cessió d'impostos, la potenciació de la coresponsabilitat fiscal i la introducció de correccions en el sistema.

■ **Balances fiscals.** L'estat té el compromís de publicar els comptes de l'executiu amb els governs autònoms al juny, després de deu anys d'ocultar les dades. Però ja ha advertit que en cap cas el dèficit o el superàvit fiscal dels territoris no serà una dada rellevant en la negociació.

■ **Fons de suficiència i anivellament.** Hi ha un barem de 100 que determina la mitjana de recursos per càpita que proporciona el model de finançament a cada territori. En el cas de Catalunya, amb els ingressos propis arriba al nivell 120 i Extremadura, per exemple, al 79. Un cop aplicat el fons de suficiència, l'anivellament, Catalunya baixa per sota de 100 i Extremadura puja a prop de 130. Queda palès que els mecanismes d'anivellament entre comunitats autònomes fan canviar el rànquing de renda *per capita* d'aquests territoris en detriment dels més pròspers. Catalunya vol limitar els mecanismes d'igualtat a sanitat, educació i afers socials,

El trencaclosques es complica

La setmana passada arrencaven les rondes de contactes entre l'estat i les comunitats autònomes de règim comú per a negociar el nou finançament. Són moltes peces que cal encaixar, i el ministre Pedro Solbes ja ha deixat clar que no hi haurà privilegis per a ningú. Tot seguit, us expliquem alguns conceptes bàsics per a entendre de què parlen els polítics quan apareixen els diners sobre la taula.

Sopars privats entre presidents socialistes, reunions multilaterals i bilaterals, promeses i pronòstics... Tot plegat perquè l'executiu espa-

nyol té sobre la taula un trencaclosques que hauria de resoldre immediatament si no vol col·lapsar alguna de les peces més importants. Catalunya arriba

a la negociació amb un Estatut que estableix una negociació bilateral amb l'estat i aporta una llista d'arguments tècnics prou llarg; el País Valencià s'arrecera en la clàusula Camps per reclamar tot allò que aconsegueixi qualsevol altre territori; i les illes Balears recorden que són el territori més perjudicat pel model de finançament actual, que castiga les Illes perquè no té en compte el fort augment demogràfic que hi ha hagut des del 1999.

El vice-president econòmic i ministre d'Economia espanyol, Pedro Solbes, dirigit la negociació amb un advertiment clar per a tothom qui esperi privilegis: "Tots els ciutadans, independentment d'on resideixin, tindran el mateix accés als serveis públics fonamentals. La bilateralitat no serà un privilegi de ningú, sinó que serà per a tothom."

i que per a la resta de despeses els recursos es quedin al 100% a les mans de la Generalitat. Segons els càlculs del conseller Castells, la partida relacionada amb l'estat del benestar se situaria entre el 65% i el 75% de la despesa autonòmica.

■ **Població, renda i dispersió.** La població –els ingressos proporcionals al nombre de ciutadans–, la renda *per capita* –proporcionals a l'esforç econòmic i fiscal– i la dispersió –l'emplaçament dels habitants al territori, que apuja el cost dels serveis que presta l'administració–, són clau per a Catalunya, el País Valencià i les Illes en aquesta negociació per a compensar la pressió en sectors com l'educació i els serveis socials que generen els augments de població. En canvi, Aragó o Andalusia volen que les variables que es tinguin en compte siguin només l'envelliment i la dispersió de la població.

■ **Cistell d'impostos.** Actualment, Catalunya té cedits totalment els impostos de successions i donacions, el del patrimoni –que el govern Zapatero vol suprimir l'any vinent– i els de compra-venda de pisos i matriculacions. Aquests últims han sofert un descens considerable a conseqüència de la conjuntura econòmica. L'executiu català també té sobirania en el cèntim sanitari –en realitat són 2,4 cèntims sobre la benzina–, l'impost especial sobre l'electricitat i la taxa sobre el joc.

Catalunya ja té en funcionament una agència tributària pròpia, tot i que de moment és només un òrgan de coo-

peració amb l'agència estatal sense sobirania fiscal plena. El País Valencià i les Illes també reclamen una agència tributària pròpia per a la gestió dels tributs, però encara no han fet gestions de pes en aquest sentit. Els impostos cedits parcialment són el 33% de l'IRPF, el 35% de l'IVA, el 40% de l'impost especial dels carburants, l'impost especial sobre l'alcohol i l'impost especial sobre el tabac.

■ **Suficiència financera de l'estat.** La Moncloa repeteix que ningú no perdrà ni un cèntim d'euro amb el nou model. Ara bé, tanta generositat no impedeix que l'estat aprofiti la negociació per blindar la seva suficiència financera. Pensa conservar "pel cap baix" el 50% de la despesa pública. Actualment aquest percentatge és del 51%. Per blindar també la unitat del mercat, quan cedeixi nous impostos no posarà en joc el de societats i es reservarà en exclusiva tots els recursos que provenen d'aquest tribut, que paguen les empreses d'acord amb els seus beneficis. En canvi, sí que preveu ampliar els trams de l'IRPF, l'IVA i els impostos especials.

■ **9 d'agost del 2008.** És la data que fixa l'Estatut de Catalunya com a límit per a tenir a punt el nou model de finançament negociat amb l'estat. La data, però, ja sembla gairebé impossible de respectar. El ministre d'Economia, Pedro Solbes, ja ha advertit que "no hi ha dates sagrades" i que el 9 d'agost és "una referència, però no pas l'única". En qualsevol cas, el nou sistema de finançament s'hauria d'haver començat d'aplicar el 2009.

El responsable econòmic de l'executiu espanyol ha promès que les quinze comunitats autònomes de règim comú sabran en tot moment els detalls de la negociació de forma bilateral i partint sempre de la proposta que l'executiu espanyol té a punt. El full de ruta de la Moncloa hauria de dur a un model de finançament que fes compatibles les exigències territorials entre si –amb estatuts contradictoris– i els interessos de l'estat, que passen per blindar la seva suficiència financera conservant pel cap baix el 50% de la despesa pública.

Revolta socialista contra Catalunya. Al Consell de Política Fiscal i Financera, Catalunya serà el centre de totes les mirades. Liderat pel president andalús, s'ha activat un front comú contra les reivindicacions catalanes. Andalusia, Extremadura, Galícia, Castella - la Manxa i Aragó rebutgen els càlculs que ha fet el conseller Antoni Castells, i als quals s'han afegit el País Valencià i les Illes, atrets pel re-

Els consellers d'Economia de les comunitats autònomes de règim comú es van reunir el dia 20 de maig a la seu del Consell de Política Fiscal i Financera, a Madrid.

clam del pes de la població. I, enmig de les demandes de finançament de cada territori, hi ha la Constitució, l'Estatut i la LOFCA, però també la publicació de les balances fiscals i la sentència del

Tribunal Constitucional sobre l'Estatut català i, especialment, l'apartat que es refereix al model finançament.

Gemma Aguilera